

Programma van maatregelen De Pinte – Nijverheidsstraat 5

Natasja Reyns

Temse
2018

Gemotiveerd advies

Het was tot op heden enkel mogelijk een bureauonderzoek (projectcode 2018E248) en een landschappelijk booronderzoek (projectcode 2018F280) uit te voeren buiten de aanwezige bebouwing. De bebouwing is dermate bouwvallig dat onderzoek binnen de bebouwing of in de nabijheid ervan niet in veilige omstandigheden kan plaatsvinden. Daarom dient dit bijkomend vooronderzoek te verlopen via een uitgesteld traject.

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. De geplande sloopwerken betekenen een (beperkte) ingreep in de bodem. Op basis van de gegevens uit het bureauonderzoek en uit het landschappelijk booronderzoek blijkt ter hoogte van het onderzoeksgebied overwegend een goed tot matig bewaard bodemarchief aanwezig. Op basis van de vastgestelde bodemopbouw is het potentieel op een goed bewaarde steentijd artefactensite op het terrein laag. Relevante archeologische sporen zijn mogelijk wel aanwezig op het terrein, maar het archeologische niveau waarop ze aangetroffen kunnen worden, bevindt zich op vrij grote diepte onder het maaiveld.

Op basis van de huidige stand van onze kennis moeten we besluiten dat er nog te veel vraagtekens zijn om ondergrondse sloopwerken te laten doorgaan en dat bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig is. Omwille van veiligheidsredenen kan dit echter pas uitgevoerd worden nadat de aanwezige bebouwing gesloopt is tot op maaiveldniveau. Daarna kunnen landschappelijke profielputten aangelegd worden ter hoogte van de funderingsmuren van de bebouwing. Zo kan de diepte van de funderingsmuren onderzocht worden, evenals de relatie ten opzichte van de bodemopbouw en de relevante archeologische niveaus. Tegelijkertijd kan ook een evaluatie gemaakt worden van de verstoringsdiepte van de aanwezige verharding en de relatie daarvan ten opzichte van de bodemopbouw en de relevante archeologische niveaus. Alleen op die manier kan met zekerheid een inschatting gemaakt worden of relevante archeologische niveaus bedreigd worden door de geplande werken.

Indien uit de landschappelijke profielputten blijkt dat de sloopwerken een bedreiging van een relevant archeologisch niveau betekenen, dienen de landschappelijke profielputten nog gevolgd te worden door een proefsleuvenonderzoek om na te gaan of waardevolle archeologische resten op het terrein aanwezig zijn en wat hun aard, densiteit en spreiding is. Deze onderzoeksmethode is daarvoor geschikt omdat ze voldoende ruimtelijk inzicht biedt om een antwoord op deze vragen te kunnen geven en omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Administratieve gegevens

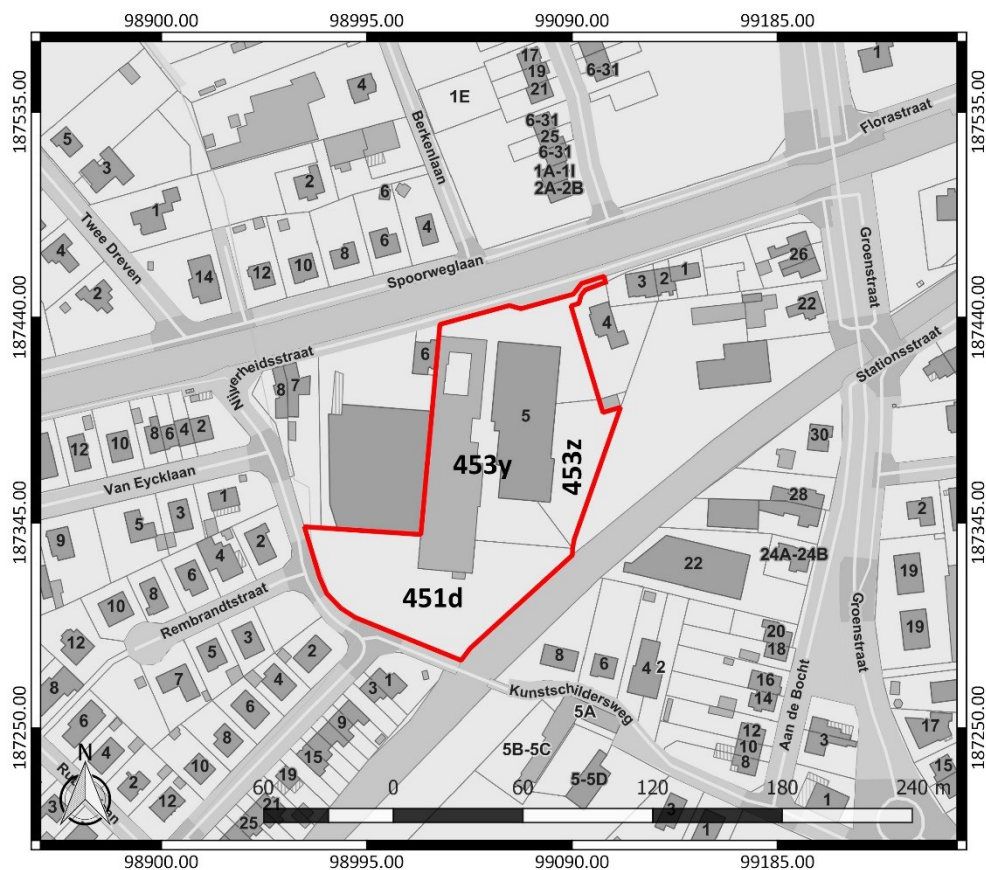
Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Oost-Vlaanderen, De Pinte, De Pinte, Nijverheidsstraat 5, Pruimenbos/Bommelhoek

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 99105, 187459
- 99039, 187281
- 98966, 187343
- 99029, 187437

Kadastrale percelen: De Pinte, Afdeling 1, sectie B, nummers 451d, 453y en 453z

Kadastraal plan:

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Aanleiding van het vooronderzoek

Zie hoofdstuk 2.3.2 van het verslag van resultaten.

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Zie hoofdstuk 2.4.4 van het verslag van resultaten.

Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het doel van het onderzoek is het exploiteren van het aanwezige potentieel aan kennisvermeerdering.

Dit kan door middel van volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de verstoringsdiepte van de aanwezige funderingen?
- Wat is de relatie tussen de verstoringsdiepte, de bodemopbouw en het relevante archeologische niveau?
- Kan het relevante archeologische niveau mits voldoende buffer in situ bewaard blijven?

Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?

4° is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Op basis van de huidige stand van onze kennis moeten we besluiten dat er nog te veel vraagtekens zijn om ondergrondse sloopwerken te laten doorgaan en dat bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig is. Omwille van veiligheidsredenen kan dit echter pas uitgevoerd worden nadat de aanwezige bebouwing gesloopt is tot op maaiveldniveau. Daarna kunnen landschappelijke profielputten aangelegd worden ter hoogte van de funderingsmuren van de bebouwing. Zo kan de diepte van de funderingsmuren onderzocht worden, evenals de relatie ten opzichte van de bodemopbouw en de relevante archeologische niveaus. Tegelijkertijd kan ook een evaluatie gemaakt worden van de verstoringsdiepte van de aanwezige verharding en de relatie daarvan ten opzichte van de bodemopbouw en de relevante archeologische niveaus. Alleen op die manier kan met zekerheid een inschatting gemaakt worden of relevante archeologische niveaus bedreigd worden door de geplande werken.

Indien uit de landschappelijke profielputten blijkt dat de sloopwerken een bedreiging van een relevant archeologisch niveau betekenen, dienen de landschappelijke profielputten nog gevolgd te worden door een proefsleuvenonderzoek om na te gaan of waardevolle archeologische resten op het terrein aanwezig zijn en wat hun aard, densiteit en spreiding is. Deze onderzoeksmethode is daarvoor geschikt omdat ze voldoende ruimtelijk inzicht biedt om een antwoord op deze vragen te kunnen geven en omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

De onderzoekszone beslaat steeds de oppervlakte van ca. 12277 m², zoals die afgebakend is op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (Figuur 2). De onderzoekszone kan verkleind worden indien dat op basis van een voorgaande stap in het onderzoek voldoende gemotiveerd kan worden op basis van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk, hoofdstukken 5.2 en/of 5.3.

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk assessment beantwoord zijn.

Figuur 2: Zone afgebakend voor verder vooronderzoek

Onderzoekstechnieken

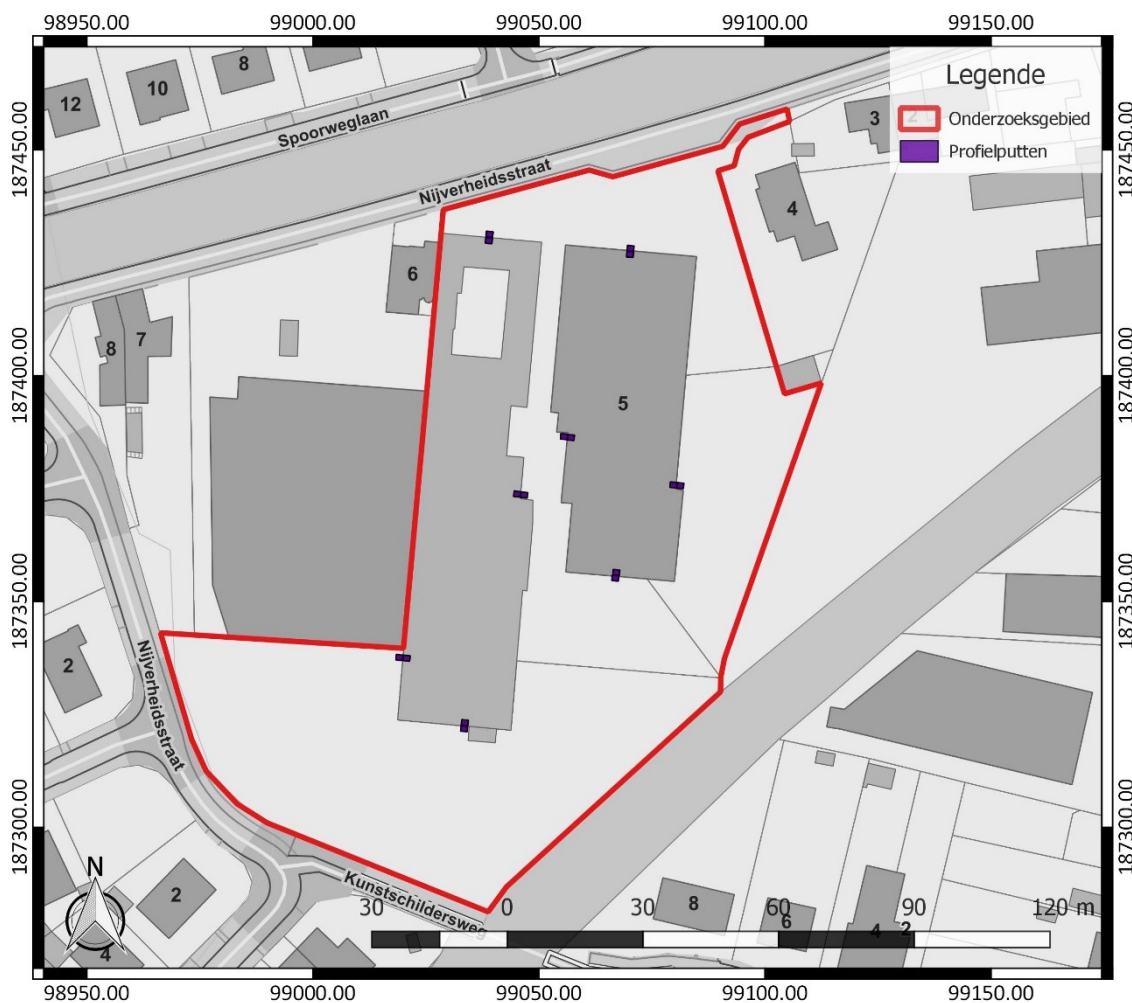
Het bodemarchief dient onderzocht te worden totdat alle aardkundige eenheden onderzocht zijn waarin archeologische sites in primaire positie kunnen voorkomen, die relevant zijn voor de vraagstellingen van het onderzoek.

Voor aanvang van het verdere vooronderzoek dient de aanwezige bebouwing gesloopt te worden tot op maaiveldniveau om toe te laten het onderzoek in veilige omstandigheden uit te voeren. Voor aanvang van het proefsleuvenonderzoek dient de aanwezige verharding en de aanwezige vloerplaat minstens ter hoogte van de proefsleuven verwijderd te worden. Dit dient te gebeuren onder begeleiding van een archeoloog.

Landschappelijk bodemonderzoek

Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 7.3 van de Code van Goede Praktijk van toepassing.

Een landschappelijk booronderzoek werd reeds uitgevoerd op het terrein. Dit kon echter geen antwoord bieden op de vraag naar de diepte van de funderingen van de bestaande bebouwing en de relatie ervan ten opzichte van de aanwezige bodemopbouw en het archeologische niveau. Daarom wordt bijkomend de uitvoering van landschappelijke profielputten nodig geacht.

Figuur 3: Voorstel inplanting landschappelijke profielputten, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Per zijde van elk gebouw dient minstens één profielput aangelegd te worden, die zich aan weerszijde van de funderingsmuren uitstrekt. Daarbij dienen de putwanden die haaks op de fundering uitkomen geregistreerd te worden, zodat in elke profielput minstens één dwarsdoorsnede van de funderingsmuren en de gerelateerde bodemopbouw geregistreerd wordt. Op die manier kan de relatie tussen de bodemopbouw en de funderingen duidelijk geregistreerd en geëvalueerd worden. Ook de diepte van de funderingsmuren dient geregistreerd te worden. Daarom dient de profielput minstens tot op een diepte van 30 cm onder de funderingsmuur aangelegd te worden. De aan te leggen bodemprofielen dienen een breedte van minstens 1 m aan weerszijde van de funderingsmuur te hebben. De landschappelijke profielputten mogen machinaal aangelegd worden. Indien bij het uitgraven van de aardkundige profielputten antropogene sporen worden aangetroffen, wordt het uitgraven gestaakt en wordt de inplanting, diepte of vorm van de put aangepast.

Indien uit de aan te leggen landschappelijke profielputten blijkt dat er een voldoende grote buffer aanwezig is tussen de diepte van de uit te breken funderingen en het relevante archeologische niveau, dan dient het proefsleuvenonderzoek niet uitgevoerd te worden. De buffer dient minstens 30 cm te bedragen.

Proefsleuven

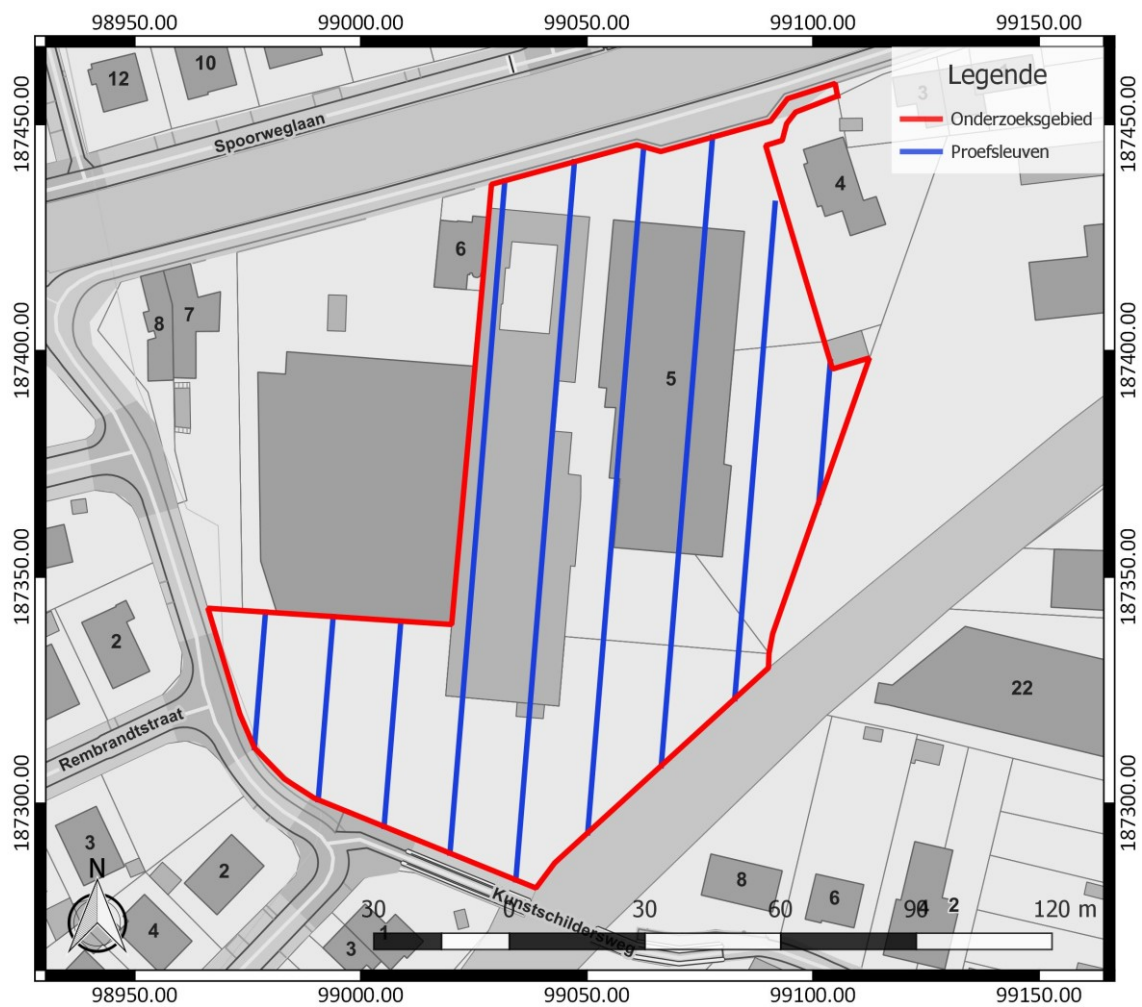
Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Er wordt gewerkt met continue, parallelle proefsleuven. In dat geval heeft het gebruik van 2 m brede sleuven met een tussenafstand van 15 m een hogere trefkans dan 4 m brede sleuven met een tussenafstand van 20 m.¹ De aangelegde proefsleuven dienen een breedte van 2 m te hebben.

De proefsleuven hebben een maximale tussenafstand van middelpunt tot middelpunt van 15 m. De beoogde oppervlakte die onderzocht dient te worden door middel van proefsleuven, bedraagt minimaal 10 %. Dit wordt behaald aan de hand van het vooropgestelde sleuvenplan, dat voorziet in 857 lopende m proefsleuven.

Voor een goede selectie moeten de proefsleuven aangevuld worden met kijkvensters en/of dwarssleuven. De oppervlakte hiervan bedraagt minimaal 2,5 % van het onderzoeksgebied. De zijden van de kijkvensters meten maximaal 13 x 13 m. De kijkvensters en/of dwarssleuven moeten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

De globale topografie van de omgeving van het terrein helt af van zuid naar noord. Het lijkt het meest aangewezen om de proefsleuven aan te leggen met een noordnoordoost-zuidzuidwest oriëntatie, rekening houdend met de oriëntatie van de grenzen van de zone die onderzocht dient te worden aan de hand van proefsleuven. Op die manier kan het proefsleuvenonderzoek efficiënt uitgevoerd worden.

¹ Haneca *et al.* 2016, 48

Figuur 4: Inplanting van de proefsleuven (blauw), binnen het onderzoeksgebied (rood), weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn op dit moment geen afwijkingen voorzien ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.